

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De suscipientibus Sacramenta. Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

pam. De cæteris minoribus cum major sit dubitatio, an sint Sacramenta, id, quod ibidem decernemus, est consequenter dubitatio, an hic ii comprehendantur. Sed denique utrumque esse probabile ibidem dicemus, nec idem negabimus de subdiaconatu.

VI. Quando idem Episcopus confert Sacramentum Confirmationis.

8. Circa prædicta, Nota in sex Sacramentis Confirmatione, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema-Unctione, & Ordine non fieri distinctionem; an conferantur privatim, an solemniter, quia in his semper Minister operatur, ut consecratus ad illa: at in Baptismo potest se habere ut laicus, quod est quando privatim baptizat, sicuti privatim semper se habet Fidelis in Sacramento matrimonii.

9. Nota item, Sacerdotem celebrantem Missam in mortali duo peccata committere, nam conficit Sacramentum, & illud suscipit in statu peccati, quod esse per omnes mortale insinuavimus modo, & §. sequenti latius explicabimus. Unde satis non est ejusmodi Sacerdoti volenti aperire Confessario sua peccata, dicere, se communicasse in mortali, sed debet dicere, se etiam in mortali consecrasset, (vel utrumque includendo) se Missam in mortali celebrasse. Quod si is post consecrationem, contritionis fortè actum eliceret; deberet expressè declarare, se solum consecrasset in mortali, nam propter actum dictum contritionis non commisit secundum peccatum, quod fuisset in indigna assumptione Communionis.

Nulla existente excusatione.

a Delugo d. 8. de Sacra. num. 151. alibi. 10. Prima excusatio ducitur à Charitate; Minister enim existens in mortali, quando in brevi morula non potest se conterere, & proxime morituro, excusabitur a peccato si baptizet, vel absolvat in mortali, ut alibi à me probabiliter est explicatum.

b In Opus. cu. de conf. lib. 3. cap. 5. §. 3. 11. Secunda excusatio ducitur à benignitate Dei in aliquo casu raro, de quo satis alibi à me dictum est.

c In Opus. c. n. de comm. c. 1. §. 10. 12. Tertia à levitate materiæ. Nam Diaconus, & Subdiaconus Evangelium, vel Epistolam solemniter cantantes in mortali, & multo magis Clericus in minoribus, minorum

Ordinum munera in eodem mortali exercentes, etiam si eorum collatio fuerit Sacramentum, non d peccant mortaliter, quia non d Leand. habemus ex traditione, vel ex consuetudine, cum in hæc judicata fuisse gravem irreverentiam. *numeris*

13. An saltem peccent tunc venialiter? *de ord. d.* Affirmant nonnulli cum Leandro; *e Vaf. 2. qu. 21.* quez framen cum aliis negat, quia nulli Delugo l. præcepto, vel consuetudini contraveniunt, *c. n. 152.* quod certè probabile est. *c Leand. de*

14. In calce hujus §. lectorem moneo; alios quos aliter docere in prædictis: mihi tamen fuisse pro praxi satis, probabilem, & profectò expeditiorem aliorum non ignobiliorum Doctorum sententiam ostendisse. *or. d. 2. qu. 18. §. 22. f Vaf. q. actò pud eundem ib.*

CAPUT III.

De suscipientibus Sacramenta.

NI voluntatem habeas suscipiendi Sacramentum, nulliter tibi illud confertur, Ni bene sis dispositus, illicitè. Hæc quomodo se habeant, explicemus separatim.

§. I.

Voluntas suscipiendi Sacramentum.

1. **V**EL de infantibus, ante susceptum usum rationis loqueris, vel de adultis, quibus inest usus ille.

Rationis impotentes.

2. Ajo primo. Infantes, ad quos reducuntur ii amentes, qui nunquam compotes fuerunt rationis, validè suscipiunt quatuor Sacramenta, nempe Baptismum, Confirmationem, Ordinem, Eucharistiam. At invalidè alia tria, nimirum Pœnitentiam, Extremam-Unctionem, Matrimonium, Ratio est, quia illa priora non requirunt, ad suos effectus, suscipientium voluntatem, sed solum capacitatem subjecti (nam propterea fœmina, quia est incapax, nunquam validè ordines recipit) si alias ritè ponatur materia, & forma Sacramenti, ut probatur in Tractatibus de singulis Sacramentis: at illa posteriora requirunt voluntatem suscipientium; Pœnitentiæ enim materia proxima sunt liberi actus pœnitentis, id est Confessio cum dolore,

dolore; remota sunt peccata commissa; Extrema autem Unctionis materia sunt reliquiae peccatorum. In Matrimonio denique debet adesse consensus Conjugum, quo se invicem tradunt, & acceptant, qui actus in praedictis infantibus, & perpetuis amencibus esse non possunt.

Compotes Rationis.

3. Ajo 2. Adulti, quibus integrum est posse liberè consentire, invalidè suscipiunt Sacramenta, nisi consentiant multo igitur minus si dissentiant. Ratio est, quia sic instituit Christus Dominus, ut scilicet non conferretur tanta gratia Sacramentorum, nisi volenti, quando adultus est, & velle potest.

4. Idem dic de iis, qui usum rationis habuerunt, quem deinde per amenciam amiserunt: nam, si dum erant sanæ mentis Sacramentum nullo modo petierunt, invalidè illis conferuntur. Legatur S. Th. a aliisque.

5. Nota illud (liberè) debet enim esse consensus humanus: qualis certè non esset, quando quis per vim cogereretur, quia tunc esset is simpliciter, ut supponimus, involuntarius. Esset autem validum Sacramentum, quando per metum gravem quis Sacramentum susciperet, quia metus non tollit voluntarium simpliciter, ut alibi b explicuimus, sed excipere debes matrimonium, quia hoc ex metu gravi ininitum, invalidum est, ut ibidem docuimus, c & dicemus cum de matrimonio. d. Ordo autem ex metu gravi ininitus, validus est, characteremque imprimi: non tamen sic ordinatus, nisi postea ratificet, ad continentiam servandam obligatur, quia quoad hanc debet intercedere voluntarium simpliciter, ut ibidem explicatum est universaliter, & dicemus cum de Ordine.

6. Nota præterea illud (nisi consentiant) ad quod satis est voluntas habitualis. Imo in cæteris Sacramentis (præter Pœnitentiam, quæ requirit pro materia proxima actus pœnitentis) sufficit voluntas interpretativa. Explico clarius. Habitualis voluntas est illa, quæ cum semel fuerit, adhuc revocata non est. Fac v. g. te voluisse baptizari, & hac voluntate non retractata, in phrenesim te abiisse, dico, tunc adesse consentum tuum habitualem, & validè te baptizari.

Tamburinus de Sacramentis.

7. Interpretativa voluntas est illa, quæ imbibitur, vel involvitur in alia voluntate. Fac v. g. Cathecumenum voluisse servare omnia Christi Domini præcepta, & itenr suscipere omnia remedia suæ salutis, atque hac voluntate non retractata, in similem phrenesim incidisse: dico, baptizari posse, etiam licitè, quia in illa voluntate adfuit interpretativè voluntas, seu consensus ad Baptismum: & illa necessitas periculi mortis licitam facit ejusdem Baptismi collationem.

8. Ex quibus vides Ministro, ut conferrat Sacramentum, non satis esse voluntatem habitualem, vel interpretativam, requiritur enim, vel actualis, vel virtualis, quemadmodum supra e explicatum est. Ut e *Supra in* autem Sacramentum (præter pœnitentiam) c. 2. §. 1. validè quis suscipiat, satis esse voluntatem n. 2. dictam habitualem, vel interpretativam, ut jam hic explicuimus.

9. Hinc etiam intelligis rationem praxis quotidiana Fidelium: Nam, quamvis infirmis, quibus sive delirium, sive ob defectuos sensus mens deficit, non possit conferri Sacramentum pœnitentiæ: (hoc enim ut modo dixi num. 16. exceptum est) & solum ex sententia nonnullorum possit in iis casibus, quos alibi f plenè declaravi, f *In Opus-* tamen in omnium sententia potest, & solet *cu. de con-* conferri Extrema-Unctio, immo, & Eucha- *fess. l. 2. c.* ristia, si non sit periculum vomitus, vel si *10. §. 1. &* milis irreverentiæ, & clarè non constet, *nu. 7.* eos esse in statu peccati mortalis. Ratio autem est jam indicata, quia hi in professione vitæ Christianæ habent interpretativè consensum sufficientem ad illa Sacramenta suscipienda, etiam si de aliquo illorum, ut facile esse posset de Sacramento Extrema- Unctionis, nihil audierint. g

g *Lege quæ* dixi in *Opuscul. de* *commu. c.* *5. c. 9.*

§. II.

Dispositio necessaria suscipientis Sacramenta.

1. VEl iis, qui primis labiis Theologicam doctrinam attigerunt, notum est, ad suscipiendam Pœnitentiam, & Baptismum præter voluntatem illa suscipiendi, sufficere, hominem esse saltem attritum, si actuali culpa gravatur, at ad alia Sacramenta suscipienda,

sipienda; oportere illa suscipientem debere esse in statu gratiæ, quæ obtinetur, vel per contritionem, vel per attritionem cum dicto Sacramento Pœnitentiæ.

2. Quod si adultus nullum mortale commisisset, ne attritione quidem indigeret, ad suscipiendum Baptismum, licet haberet peccatum originale, sed solum opus ei esset actus Fidei, & Spei, seu Charitatis; siquidem attritio, & contritio solum versantur circa proprium personale peccatum, non alienum, quamvis alteri imputatum, ut est peccatum originale. *a* Superfunt autem difficultates tres.

a Coninck. qu. 62. ar. 1. de Sacram. dub. 2. concl. 2. nu. 27.

De Attritio, accedente cum mortali, sed bona fide, ad Sacramentum.

3. Prima difficultas. An si quis accedat ad Sacramenta, bona fide putans, se omni peccato carere, cum tamen sit à culpa mortali maculatus; vel putans se esse contritum, eum tamen contritus non sit, sed solum attritus; an, inquam, gratiam, & remissionem peccatorum, ex vi Sacramenti obtineat?

4. Respondeo, obtinere, quia is jam per attritionem avertitur à malo commisso, quamvis bona fide non cognito, & consequenter non ponit obicem gratiæ; & ex alia parte Sacramentum ritè suscipit. Decens enim fuit, ut Christus Dominus id concederet Sacramentis, quando bona fide, & sine obice à fidelibus suscipiuntur. Lege Castrop. *b* dicentem hanc esse Doctorem communem sententiam. Sed certè, universaliter non est, nisi probabilis, ut ego breviter significavi *c* in opusc. meth. comm. adducens G. Hutt. & Vasq. eam negantes. Dico (universaliter) nam per pœnitentiam, quando adest Attritio, acquiritur gratia, & de Extrema-Untione dicam, cum de illa.

b Castrop. T. 4. ar. 18. d. unio. p. 13. nu. 6. *c* In Opusc. meth. com. c. p. 8. p.

5. Quid, si prædictus, ne attritionis quidem formalis actum eliceret? Id autem non quæro de Sacramento Pœnitentiæ, scimus non omnes, saltem attritionem, utpote partem hujus Sacramenti, pro ipso necessariam omnino esse, sed de aliis Sacramentis.

d Coninck. l. c. nu. 35. Et 36. pro qua sen-

6. Respondeo. Putat Coninck. *d* tunc Fidelem cum actu Fidei, & Spei suscipientem Sacramenta justificari, gratiamque recipere, quia supernaturalis actus Spei pœnitentiam

peccati commissi virtualiter continere videtur. Tenendum tamen est, non justificari, nec recipere gratiam, quia nulla fit peccati remissio, absque pœnitentiâ, ut habetur passim in Sacris Scripturis. At pœnitentiâ, ne virtualiter quidem continetur in actu Fidei, vel Spei, in qua solum ad summum continetur Pœnitentiâ conditionata, sic: Si memor essem peccati, illud detestarer.

De accedente cum veniali ad Sacramentum.

7. Secunda difficultas. An qui accedit ad recipienda Sacramenta cum peccato veniali, peccet venialiter? Respondeo. Non committere novum veniale, dixi *e* alibi esse probabile, eum, qui cum peccato veniali Eucharistiam suscipit; Multò igitur magis idem dicendum de cæteris Sacramentis, quæ certè inferiora sunt Eucharistia. Hinc autem sequitur, non impediri productionem gratiæ, quia peccatum veniale stat cum gratia.

De accedente ad Sacramentum cum mortali, sine sufficiente dispositione.

8. Tertia difficultas petit pro curiosis brevem explicationem ejus questionis, An detur Sacramentum validum, & informe? Si enim detur, tunc erit, quando quis sine sufficiente dispositione ad Sacramentum accedit. Nam si tu adultus peccato mortali gravatus, baptizaris, v. g. sine ulla contritione, vel attritione, sed cum voluntate quidem Baptismum recipiendi, illud validè recipis, sed gratiam non acquisis: Ecce quo modo validum est Sacramentum, sed informe; hoc est, sine gratia. Gratiam autem non acquisis, quia universaliter loquendo, ad validitatem Baptismi satis est voluntas illud suscipiendi: at pro gratia per illum acquirenda, debes insuper te disponere, removendo impedimentum, seu obicem dictæ gratiæ, vel per actum contritionis, vel in sententiâ probabilis, per actum solius attritionis, neque enim gratia acquiri potest, nisi homo à suo peccato, ut modò dixi, id est, ab inimicitia Dei per proprium actum avertatur. Quæstio igitur est, an si tu post Baptismum, validè susceptum, sed modo dicto sine gratia, (quo pacto, ut jam dixi, Sacramentum hoc validum est, & informe, id est gratia non in-

forma-

formatum) au, inquam, si deinde, vel te conteras, vel cum attritione suscipias Sacramentum Pœnitentiæ de peccatis, quæ fortè commiseris post Baptismum, vel in dicta lententia probabili, te solum atteras, acquiras ex vi Sacramenti Baptismi, antea valide suscepti, gratiam, eamque non solum ex vi, & ad mensuram dictæ contritionis, vel Sacramenti Pœnitentiæ, verum etiam ex opere operato, & ad mensuram Baptismi, jam antea informiter suscepti. Advertatur autem de mortalibus peccatis, quæ fortè quis commiserit post Baptismum, semper esse necessariam, vel contritionem, vel susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, juxta ea, quæ infra a dicenda sunt. Quod igitur propositum est sub exemplo Baptismi, quæruni univèrsaliter Theologi de cæteris Sacramentis.

a *Infralib. de Pœnit. c. 1.*

b *Vasq. 3. p. d. 161. c. 2.*

c *Hurt. d. 3. de Sacram. diff. sic. 8.*

d *Canus de pœnit. p. 5.*

e *Covarr. in cap. Alma Mater p. p. §. 4. n. 25. b.*

f *Silv. V. Baptismus. g. Coninck. q. 62. de Sacra. ar. 1. d. 5.*

h *Suar. d. 28. de Sacram. sec. 6. quem sequitur Delugo d. 9. de Sacra. n. 100.*

i *Lean. Tr. 1. de Sacra. d. 5. q. 7. citans S. Th. Cajetanum, Bonac. k. Filliuc. Tr. 1. nu. 143.*

l *Castrop. T. 6. ar. 18. disp. unic. p. 9. num. 5. §. 6.*

9. Respondeo. Circa hanc quæstionem novem omnino legi sententias. Prima est Valq. e & Hurt. concedentium hanc efficaciam soli Baptismo.

Secunda est Cani, d eandem efficaciam concedentis Baptismo, & Pœnitentiæ.

Tertia Covarruvias e omnibus, & solis Sacramentis imprimantibus Characterem, id est, Baptismo, Confirmationi, Ordini, quæ reiterari non valent.

Quarta Silvestri f prædictis tribus Characterem imprimantibus, & item Pœnitentiæ.

Quinta Ægidii Coninck. g prædictis tribus Characterem imprimantibus, & item Matrimonio, dum durat idem vinculum; & denique Extremæ-unctioni, dum durat eadem infirmitas, nam, cum nec illa tria, nec Matrimonium, & Extrema-Unctio, tunc reiterari possint, judicantur, inquit, perseverare, & suum effectum, sublato obice, producere.

Sexta Suarii h omnibus Sacramentis, præter Eucharistiam.

Septima Leandri i omnibus Sacramentis, quare etiam Eucharistiæ.

Octava aliquorum apud Filliuc. k nulli prorsus Sacramento.

Nona Castropalai l omnibus quidem Sacramentis, sed Eucharistiæ, solum, dum factæ species non sunt consumptæ in stomacho recipientis, & Sacramento Pœnitentiæ, si quando hoc possit esse validum, & gratiam non producere.

10. Hæc Doctores. Ego dico primò, non esse negandam hanc efficaciam inesse Sacramento Baptismi, tum quia id ferè omnes Doctores (exceptis paucis) docent, tum quia probabilius est id colligi ex S. Augustino, tum quia Baptismo, cujus est afferre novam hominis regenerationem, statumque vitæ immutabilem Christianæ religionis, maximè decuit hæc prærogativam concedi.

11. Secundò dico, cautè Castropalaum modo dixisse, (si quando Sacramentum Pœnitentiæ possit esse validum, & gratiam non producere) nam multi negant id esse posse. Ratio est, inquit, quia in Sacramento Pœnitentiæ pro necessaria materia sunt actus pœnitentis, id est confessio, & dolor, quo dolore jam avertitur pœnitens à malo peccati, & tollit obicem, quare si tunc adatur forma, quæ est Absolutio, jam Sacramentum erit ita validum, ut trahat reconciliationem cum Deo, atque adedò informe esse non poterit. Tamen quia non est improbabile in aliquo casu posse esse etiam hoc Sacramentum validum, & informe, ideo laudo Castropalaum loquutum fuisse sub conditione, *Si quando, &c.* Casus autem saltem ille esset, quando quis confiteretur sua peccata cum dolore, ducto ex peculiari motivo, afficiente solum illa peccata, quæ confiteretur. Confiteretur quis v. g. peccata turpia cum dolore, ducto à motivo talis turpitudinis, sed obliviscitur inculpate alterius peccati diversi generis, v. g. Blasphemiam. In hoc enim casu videtur confessio esse valida, quia jam adsunt partes necessariae Sacramenti Pœnitentiæ, nempe Oris confessio, Cordis dolor, & Absolutio: at quia non adest dolor se extendens ad blasphemiam, non poterit blasphemiam remitti, quia, ut supra diximus, non potest remitti peccatum, nisi avertaris ab illo. Et ex alia parte, nec remitti possunt peccata illa turpia, quamvis confessa, quia non potest remitti unum mortale, sine alio: & ita in hoc casu non dabitur gratia, & consequenter Sacramentum hoc erit invalidum, & informe. Verum has Theologicas speculationes in Scholis disputandas relinquamus.

m *Ap. Castrop. l. c. sed latius ap. Delugo l. c. contra Vasq.*

An liceat petere Sacramenta ab eo, qui peccato mortali, vel excommunicatione gravatur?

1. DE hac quæstione, vide, quæ dixi lib. 5. de Decal. c. 1. §. 4. à n. 39. & in Opusc. de Comm. c. 5. §. 4.

An liceat volenti suscipere Sacramentum indignè, illud ipsi ministrare.

HÆc difficultas agitur à Doctoribus sub illis terminis: an peccatori publico, vel occulto ministrari possit Eucharistia? Quam ego satis item explicui. in Opusc. de Comm. c. 6. §. 6.

Finis de Sacramentis in genere.

L. D. B. V. A. C. B. A. L.

LIBER SECVNDVS DE BAPTISMO.

CAPUT I.

De Materia, & Forma Baptismi.

Remota, est aqua naturalis, seu elementaris; proxima, est Ablutio. Forma, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

§. I.

De Materia remota.

Materia remota certò sufficiens ad valorem Baptismi.

1. SANè ad valorem sufficit aqua maris, fluminis, fontis, stagni, putei, cisterne, pluvie.
2. Ros item, & pruina non concreta, aqua, quæ ex vaporibus conflat, qualis est, quæ in hyeme ex parietibus exudat, vel quæ reperitur in ollarum tegumento, quando illis aqua plenis subjicitur ignis.
3. Præterea Aqua, quæ habetur ex nive, glacie, grandine liquefactis, aqua decurrens ex balneo, quamvis odoris sulfurei, aqua expressa ex luto.
4. Aqua denique quamvis calida, quamvis frigida, quamvis odorata, quamvis aliquantulo crassiore, & pauco luto immista,

dummodo aqua sit, & ad abluendum apta. Ratio omnium horum est, quia omnes prædictæ sunt aquæ naturales. Aquam, quæ fluxit à latere Christi Domini naturalem fuisse, censuerunt Sancti Patres; quare ad baptismum satis, superque fuisset.

Materia remota certò non sufficiens.

5. CONTRA, omnes alii liquores, qui ab aqua specie differunt, quale est vinum, lac, mel, oleum, aqua, quam vocamus ardentem, seu aquam vitis, urina, lachrymæ, saliva, a sudores, aquæ, quæ stillant ex incisura vitis, ex cucumeribus, ex peponibus, &c. insufficientes sunt, quia non sunt aquæ naturales, seu elementares.
6. Aqua item, ita alterata, vel alio corpore ita immista, ut aquæ denominationem, naturamque amiserit, huc reducit, ejusmodi est lixivium forte, jus, seu brodium, saltem illud, quod est spissum, & valde carnibus, vel alia materia decoctum, aqua multo vino immista, &c. Nix, gelu, glacies, lutum densum, ut sic, non sunt apta materia, quia non sunt apta ad abluendum.
4. Idem puto de succo herbarum, hoc est de liquore, qui exprimitur ex herbis, vel radicibus, vel fructibus contusis, seu compressis. Aqua enim naturalis ea non est, sed rei confusæ substantia.

Materia